

Az Egészséges Szív Európai Chartája

Magyar adaptációt készítette:

Magyar Nemzeti Szívalapítvány
Magyar Kardiológusok Társasága

Bevezetés

Mortalitás és morbiditás

Európában a szív és érrendszeri betegségek képezik a vezető halálokot mind a nők, mind a férfiak körében. Európában majdnem minden második haláleset hátterében szív és érrendszeri ok áll, ez az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 52 országból álló Európai Régiójában több mint 4,35 millió halálesetet, az Európai Unióban pedig több, mint 1,9 millió halálesetet jelent évente. A szív és érrendszeri betegségek ezenkívül a rokkantság és a csökkent életminőség fontos okai közé tartoznak.

A szív és érrendszeri betegségek ugyanakkor egyértelműen megelőzhetőek. A WHO becslései szerint a vérnyomás, az elhízás, a koleszterinszint és a dohányzás mérsékelt és együttes csökkentésével a szív és érrendszeri betegségek incidenciáját kevesebb, mint felére lehetne csökkenteni.

A szív és érrendszeri betegségek incidenciája, mortalitása és összhalálozása a legtöbb észak-, dél- és nyugat-európai országban csökkenő tendenciát mutat, azonban csak szerényebb csökkenésről vagy éppen növekedésről van szó a közép- és kelet-európai országokban.

Noha az Európai Unióban a szív és érrendszeri halálozás csökkenését tapasztalhatjuk, egyre nagyobb számú nő és férfi szenved szív és érrendszeri betegségeken¹. Az ellentmondás az emelkedő átlagos életkorral és a betegek javuló túlélésével magyarázható.

A szív és érrendszeri betegségteher több halálesetet felelős, mint az összes rosszindulatú betegség együttvéve. Nőkben ez még nagyobb arányt jelent (az összes haláleset 55%-a), mint a férfiakban (az

with the support of

összes halálestet 43%-a), és nagyobb mortalitással jár az alacsonyabb társadalmi-gazdasági helyzetben élők között.

Kockázati tényezők

A szív és érrendszeri betegségek jólismert, főbb kockázati tényezői a dohányzás, a magasvérnyomás, a magas koleszterinszint. Ezek közvetlenül összefüggnek az életmóddal, az étkezési szokásokkal és a fizikai aktivitás mértékével. A szív és érrendszeri betegségekkel összefüggésbe hozható egyéb kockázati tényezők között a túlsúlyt és elhízást, a cukorbetegséget, a túlzott alkoholfogyasztást és a pszichoszociális stresszt említhetjük.

Költségek

A becslések szerint a szív és érrendszeri betegségek évente 169 milliárd € kiadást, azaz fejenként összesen évi 372 € költséget jelentenek az Európa Unióban. A tagországok között a fejenkénti összegben tízszeres különbségek is adódhatnak, Máltán például kevesebb, mint 50 euróról, Németországban vagy az Egyesült Királyságban pedig több, mint 600 euróról van szó². Ráadásul azon országok, melyekben magasabb a szív és érrendszeri betegségek előfordulása, lassúbb gazdasági fejlődéssel is rendelkeznek. A szív és érrendszeri megbetegedések és halálozások okozta termelésekiesés az Európai Unióban 35 milliárd eurót (a betegség okozta károk 21%-át) tesz ki, melynek kétharmada (24,4 milliárd €) az aktív életkorban lévők elhalálozásának, egyharmada (10,8 milliárd €) pedig munkaképes korú emberek a megbetegedésének tulajdonítható.

Többszektoros együttműködés és cselekvési terv

A szív és érrendszeri egészséget előmozdító főbb uniós dokumentumok, különösen az Európai Tanács határozatai 2004-től kezdve hangsúlyozzák az egyéni és népességi szintű cselekvés fontosságát, különösen a magas kockázatú egyének kiemelése szempontjából.

with the support of

Az Ír Elnökség alatt elfogadott Európai Tanács határozatok az Európai Bizottságot és a Tagállamokat egyaránt felszólították a szív és érrendszeri betegségeket célzó megfelelő cselekvésre. A Luxemburgi Elnökség alatt elfogadott Luxemburgi Nyilatkozat azt az egyetértést fejezi ki, melyet az egészségügyért felelős nemzeti minisztériumok, illetve az európai és nemzeti kardiológiai társaságok és szívalapítványok luxemburgi találkozóán jelen lévő képviselői állapítottak meg. Mindezek értelmében nyomatékosan szükséges a szív és érrendszeri betegségeket célzó átfogó prevenciós tervek kezdeményezése és fejlesztése, illetve a hatékony intézkedések, szakpolitikák és beavatkozások helyes biztosítása az összes európai államban. Több WHO határozat és charta került elfogadásra a szív és érrendszeri és egyéb, nem-fertőző betegségek elleni küzdelem témájában.

Ezen túlmenően, az európai népesség körében a szív és érrendszeri betegségek hatásának csökkentésével elérhető egészségvédelem és életminőség-javítás célját maradéktalanul belefoglalták az EU Alapszerződésébe és az Európai Unió Lisszaboni Stratégiájába, illetve a 2006. november 30-án, Finn Elnökség alatt elfogadott, a minden szakpolitikában érvényesítendő egészségügyi szempontok lehetőségeiről szóló Európai Tanács határozatba.

Az Európai Bizottság támogatásával az Egészségügyi Világszervezet (WHO), a Szívalapítványok Európai Hálózata (EHN) és az Európai Kardiológiai Társaság (ESC) meghívja az érintett európai és nemzetközi társaságokat, hogy

- Írják alá az Egészséges Szív Európai Chartáját,
- Vállaljanak kötelezettséget, hogy a megelőzés eszközeivel küzdenek a korai halállal és a szív és érrendszeri betegségekkel szemben,
- Járjanak el a 2004. február 14-én, a Winning Heart Konferencián született Saint Valentine-i Nyilatkozatnak megfelelően.

„Az új évezredben született minden gyermeknek joga van legalább 65 éves koráig élni anélkül, hogy megelőzhető szív és érrendszeri betegségben szenvedne.”

with the support of

I. rész: Célok

1. cikkely

Az Egészséges Szív Európai Charta célja az Európai Unió és a WHO Európai Régióján belüli szív és érrendszeri betegségteher, illetve az országokon belüli és az országok közötti egyenlőtlenségek és a meglévő méltánytalanságok lényeges csökkentése.

A dokumentum „Egészséges Szív” kifejezése egyaránt vonatkozik a szívbetegségekre, a stroke-ra és az egyéb atherosclerotikus érbetegségekre.

2. cikkely

A Charta az aláírók felé ajánlást tesz azon – életmódváltozást célzó – cselekvési programok előnyben részesítésére, melyek jelentős segítséget nyújtanak a szív és érrendszeri betegségteher csökkentésében.

II. rész: Az aláírók elismerik az alábbiakat:

3. cikkely

A szív és érrendszeri betegségek többszörös kóros állapotok, ezért – társadalmi és egyéni szinten egyaránt – minden egyes kockázati tényezőt kezelni szükséges.

Az egészséges szív és érrendszeri állapotot meghatározó jellemzők:

- A dohányzás kerülése
- Megfelelő fizikai aktivitás – legalább 30 perc hetente 5 alkalommal
- Egészséges táplálkozás
- Ideális testsúly
- 140/90 Hgmm alatti vérnyomás
- 5 mmol/l alatti összkoleszterinszint
- Normális szénhidrát-háztartás
- A túlzott stressz kerülése.

with the support of

4. cikkely

A szív és érrendszeri események veszélyével járó kockázati tényezők három csoportba oszthatók:

Biológiaiailag determinált	Életmóddal összefüggő	Átfogó rizikófaktorok	
		Nem befolyásolható	Befolyásolható
Magas vérnyomás	Dohányzás	Életkor	Jövedelem
Magas vércukorszint	Egésztelen étrend	Nem	Iskolázottság
HDL koleszterin szintje	Túlzott alkoholfogyasztás	Öröklött tényezők	Életkörülmények
Túlsúly/ elhízás	Mozgásszegény életmód	Etnikum	Munkakörülmények

5. cikkely

A kockázati tényezők alakítása több területen kivitelezhető. A politikai döntéshozók törvényalkotási (pl. az adóztatás és a marketing terén) illetve egyéb módszerekkel, az egyének az egészséges étrendet, a dohányzás kerülését és a megfelelő fizikai aktivitást előtérbe helyező életmóddal, az egészségügyi szakszemélyzet pedig a magas kockázatú betegek kiemelése, támogatása és kezelése révén befolyásolhatják a fenti tényezőket.

6. cikkely

Szükséges a kockázati tényezők kezelésének már a gyermekkorban elkezdett, egész élet során végzett megközelítése.

7. cikkely

Korai diagnózissal, megfelelő kezeléssel, rehabilitációval és megelőzéssel (ideértve a helyesen megszerkesztett életmód-tanácsadást) szintén csökkenthető a megállapított szív és érrendszeri betegségteher.

with the support of

8. cikkely

Szükséges a nemhez kötött jellemzők figyelembe vétele a szív és érrendszeri egészségben és a betegségek kezelésében.

III. rész: Az aláírók egyetértenek a következőkben:

9. cikkely

Végrehajtják az alábbi magas-szintű európai politikai dokumentumokban is lefektetett szakpolitikát és intézkedéseket:

- az Egészséges Szívről szóló Európai Tanács határozat (2004. június)⁴
- a szív és érrendszeri egészség előmozdításáról szóló Luxemburgi Nyilatkozat⁵ (2005. június)
- a WHO határozata a nem-fertőző betegségek megelőzéséről és ellenőrzéséről a WHO Európai Régiójában

A fentiek európai, országos és regionális szinteken egyaránt kivitelezésre kerülnek.

10. cikkely

Pártolják és támogatják a szív és érrendszeri egészséget elősegítő és a szív és érrendszeri betegségeket megelőző átfogó európai, nemzeti, régiós és helyi egészség-politikának, illetve stratégiáknak és intézkedéseknek kialakítását és végrehajtását.

11. cikkely

A szív és érrendszeri betegségteher csökkentése érdekében életre hívják, illetve megerősítik azon elkötelezett szívegészségi szövetségeket, melyek a lehető legerősebb politikai támogatást biztosítják a stratégiák fejlesztésére és a cselekvés összehangolására.

with the support of

12. cikkely

Foglalkoznak a nyilvánosság és a betegek oktatásával és információ-ellátásával felhasználva a tömegtájékoztatást és fejlesztve a megfelelő tudatosságot előmozdító társadalmi célú marketinget, illetve biztosítva a közösségi aktivitást és a széles körben működő együttműködés-építést.

13. cikkely

A Charta céljait megvalósítandó graduális és posztgraduális oktatással és képzéssel biztosítanak egészség-promóciós lehetőségeket.

14. cikkely

Támogatják a magas kockázattal bíró egyének kiemelését és kezelését, illetve a már diagnosztizált esetek ellátását célzó nemzeti stratégiák létrehozását.

15. cikkely

Szorgalmazzák a Közös Európai Munkacsoport által megalkotott, a szív és érrendszeri betegségek megelőzéséről szóló legutóbbi Európai Irányelvek elfogadását. Ennek részeként megtörténik az Irányelvek fordítása és nemzeti sajátosságokhoz való illesztése, a belföldi morbiditási és mortalitási statisztikákkal való kiegészítése, a helyi egészségügyi ellátási szokásokhoz való igazítása és a helyi gyakorlattal való kiegészítése, illetve az orvosi szakmák és az egészségmegőrzésben szerepet játszó társszakmák körében való terjesztés támogatása.

Az egészségügyi felügyeleti szervekkel együttműködésben biztosítják, hogy a megelőző tevékenység kiemelt helyet kapjon az egészségsektorban, azt jól képzett és elégséges munkaerővel lássák el, illetve a nemzeti biztosítási rendszer keretein belül megfelelő költségtérítésben részesüljön.

16. cikkely

A stratégiákat és a megelőző tevékenységek hatékonyságát lemérendő, szorgalmazzák az egészségügyi kiadások mértékét is figyelembe vevő elemzéseket.

with the support of

Olyan - epidemiológiai és viselkedési tényezőkre összpontosító - kutatásokat kezdeményeznek, melyek magukban foglalják a népegészség megőrzését és javítását célul tűző különböző programok hatásainak elemzését, ideértve a fiatalokat elérő, illetve a szív és érrendszeri rendszer öregedési folyamatának és a női nem szív és érrendszeri morbiditásának megértését célzó programokat.

A kutatási programok kooperációjának, kiterjesztésének és összehangolásának előmozdítása és finanszírozása révén kezelik a szív és érrendszeri betegségekkel foglalkozó európai kutatások felaprózottságát.

17. cikkely

A 2. cikkelyben lefektetett célok népességi és egyéni szintű elérésében való haladást felmérendő, összegzik a jelenlegi szív és érrendszeri egészségi állapotot, ideértve a kockázati tényezők jelen prevalenciáját is.

18. cikkely

Rendszeresen áttekintik a nemzeti cselekvési tervek és stratégiák elfogadásának és végrehajtásának mértékét. Az Európai Bizottsággal és az Egészségügyi Világszervezettel karöltve megszervezik az Egészséges Szív Európai Chartája találkozót, amely a gondolatok és a tapasztalatok cseréjének fóruma lesz, illetve a már megtett és az elvégzendő fejlesztéseket előmozdítja.

with the support of

Az Egészséges Szív Európai Chartájának Támogatói

Mi, alulírottak, hivatalosan elfogadjuk az **Egészséges Szív Európai Chartáját**.

- Mivel a szív és érrendszeri betegségek továbbra is a halálozás vezető okai Európában
-
- Mivel az **Egészséges Szív Európai Chartája** célja a szív és érrendszeri betegségek elleni küzdelem és azok megelőzése, melyek az Európai Unió közegészségügyi politikájának prioritásai között szerepelnek
-
- Mivel **Egészséges Szív Európai Chartája** a kockázati tényezőkkel foglalkozik és a többszektoros együttműködés mozgósítását célozza a szív és érrendszeri betegségek megelőzése, és az Egészséges Szív elősegítése ügyében

Szorosan együtt fogunk működni valamennyi aláíróval, európai és nemzeti szinten, a szakmán belüli és minden más lehetséges partnerrel, állami és civil szervezetekkel, hogy határozottan elősegítsük az eljövendő Egészségesebb Szívű Európát.

Csatlakozott nemzetközi szervezetek:

- WONCA Europe
- Comité Permanent des Medecins Européens / Standing Committee of European Doctors (CPME)
- European Institute for Women's Health (EIWH)
- European Men's Health Forum (EMHF)
- European Network for Smoking & Prevention (ENSP)
- European Public Health Alliance (EPHA)
- European Health Management Association (EHMA)
- EuroHealthNet
- European Atherosclerosis Society (EAS)
- European Society of Hypertension (ESH)
- European Association for the Study of Diabetes (EASD)
- International Society on Behavioural Medicine (ISBM)
- European Association for Cardiovascular Prevention and Rehabilitation (EACPR)
- ESC Council on Cardiovascular Nursing and Allied Professions (CCNAP)

with the support of

¹ 2733rd Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council Meeting – Luxembourg – 1 and 2 June 2006

¹ European Cardiovascular Disease Statistics – British Heart Foundation and European Heart Network – 2005

¹ Economic burden of cardiovascular diseases in the enlarged European Union – European Heart Journal

¹ Council of the European Union – 9507/04 – 2586th Council Meeting – 1 and 2 June 2004

¹ Luxembourg Declaration – 29 June 2005

¹ EUR/RC56/R2; WHA53.17; EUR/RC52/R12; EUR/RC55/R1; EUR/RC54/R3; EUR/RC55/R6

¹ Article 152 of the EU Treaty

¹ 2767th Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council Meeting – Brussels – 30 November and 1 December 2006

¹ Regional Committee resolution EUR/RC56/R2 on the prevention and control of non-communicable diseases in the WHO European Region

with the support of

